

Місюк Микола

аспірант,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

Науковий керівник: д.е.н. Цвігун Інна

м. Кам'янець-Подільський, Україна

КОРМОВИРОБНИЦТВО – ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

Як галузь аграрного виробництва, кормовиробництво має забезпечувати тваринництво достатньою кількістю якісних, збалансованих за вмістом поживних речовин, кормів. Основним напрямом розвитку цієї галузі є інтенсифікація, що передбачає вирощування кормових культур і заготівлю кормів за мінімальних витрат енергетичних і трудових ресурсів, максимального виходу кормової продукції з одиниці площі та на одну гривню виробничих затрат.

Однією з особливостей кормовиробництва і є його належність до трьох сфер агропромислового комплексу і ресурсної (корми виступають засобами виробництва (предметами праці) продукції тваринництва; безпосереднього виробництва (вирощування, заготівля і зберігання кормів); галузей переробки сільськогосподарської продукції (виробництво комбікормів). До складу кормовиробництва входять: польове виробництво кормів, лувівництво і комбікормова промисловість. Специфіка кормовиробництва з погляду ефективності проявляється в тому, що воно є галуззю рослинництва, безпосередньо визначає ефективність галузі тваринництва, охоплює польове, лукопасовищне виробництво кормів, природні кормові угіддя та комбікормову промисловість, а тому включає функції, властиві кожній із цих галузей.

Основна умова розвитку та підвищення ефективності тваринництва – створення міцної кормової бази, адже рівень продуктивності тварин на 50–80% визначається їх годівлею. На жаль, виробництво кормів як за кількістю, так і за якістю не відповідає потребам тваринництва майже в усіх аграрних підприємствах. Наслідком є низька ефективність використання кормів, їх пе-

ревитрати, висока собівартість та кормомісткість одиниці продукції.

Зростання попиту населення на продукти тваринного походження, зокрема на молоко та м'ясо великої рогатої худоби, ставить підвищені вимоги до кормовиробництва, формування джерел раціонального використання кормів.

Провідною галуззю тваринництва є скотарство на розвиток та розміщення якого впливають польове кормовиробництво, наявність природних кормових угідь, розвиток комбікормової промисловості. Для подальшого підвищення ефективності сільського господарства необхідно постійно підтримувати пропорційність у розвитку рослинництва і тваринництва, зв'язуючою ланкою між якими є кормова база.

Під терміном «кормова база» слід розуміти склад, кількість та якість кормових ресурсів, систему їх виробництва, заготівлі, зберігання і використання. Для годівлі великої рогатої худоби кормові ресурси представлені переважно кормами рослинного походження. При цьому в молочному скотарстві порівняно з іншими галузями тваринництва найбільше використовується грубих, соковитих і зелених кормів та відходів підприємств харчової промисловості. У цій галузі найбільше використовуються корми з природних кормових угідь. Питома вага концентрованих кормів у структурі витрат у молочному скотарстві нижча, ніж в інших галузях, але вони відіграють важливу роль у годівлі високопродуктивної худоби. Із концентрованих використовуються переважно зерно ячменю, вівса, пшениці, неодмінним компонентом фуражного зерна є також горох, люпин, соя, вика, що мають високий вміст протеїну, незамінні амінокислоти тощо. З продукції борошномельної промисловості використовують висівки, борошняний пил, січку зернову, а олійної – макуху, шрот, цукрової – жом, барду тощо.

Концентровані корми, зокрема комбікорми, збагачують мінеральними речовинами, мікроелементами, вітамінами. Тенденції, що склалися в Україні, зокрема зі споживанням продукції скотарства, ефективності виробництва молока і яловичини, свідчать, що нині та в найближчій перспективі пріоритетною має

статі комбікормова продукція, що використовується для розвитку молочного і м'ясного скотарства. Ефективний розвиток комбікормової промисловості значною мірою впливає на розвиток галузі скотарства, а відтак на рівень забезпечення країни даними видами продовольства.

Основні причини, що зумовили спад виробництва комбікормів, такі: істотне скорочення поголів'я худоби в сільськогосподарських підприємствах, особливо ліквідація великих тваринницьких комплексів, де тваринництво розвивалось на промисловій основі, а основним кормом для поголів'я цих галузей були повноцінні комбікорми. Не вплинула на збільшення виробництва комбікормів і зміна форм власності на підприємствах комбікормової промисловості. Тому виникає необхідність в істотному удосконаленні розвитку, підвищенні інтенсифікації комбікормової промисловості на основі:

- розробки більш досконалих рецептів виробництва комбікормів і преміксів, спрямованих на підвищення продуктивності худоби і птиці та зниження витрат кормів на виробництво одиниці продукції;
- поглиблення переробки зернових компонентів для виробництва комбікормів;
- проведення стандартизації якості комбікормової продукції та її компонентів;
- забезпечення ветеринарно-санітарних вимог, пов'язаних з виробництвом і використанням комбікормів, преміксів та комплексних добавок [1].

Для того щоб зміцнити кормову базу необхідно впровадити науково обґрунтовану структуру посівів зернофуражних і кормових культур. Працівникам Інституту землеробства УААН розробили рекомендації, відповідно до яких у структурі посівів кормових культур питома вага багаторічних трав повинна бути на рівні 49,2%; силосних культур – 29,6%; однорічних трав – 13,7%; кормових коренеплодів – 7,0%; інших культур – 0,5% [2, с. 381].

Зміни площ, структури посівів і виробництва кормових та зернофуражних культур, які відбулися в період реформування агропромислового виробництва, на жаль, часто були некерова-

ними, супроводжувалися послабленням уваги до кормовиробництва, наданням переваги комерційно вигідним технічним та олійним культурам. Така аграрна політика не сприяла створенню міцної кормової бази, забезпеченню збалансованої годівлі тварин і зростанню їх продуктивності.

Таким чином, судячи із даного аналізу, можна зробити висновок, що польове кормовиробництво зазнало істотних негативних змін і потребує відродження та подальшого удосконалення стосовно прогностичних параметрів розвитку і розміщення галузі тваринництва.

Основним напрямом розвитку польового кормовиробництва має бути вдосконалення структури площ посіву та підвищення рівня урожайності кормових та зернових культур фуражного призначення; збільшення обсягів виробництва кормів високого вмісту білка; удосконалення інтенсивних технологій їх вирощування; вдосконалення системи насінництва кормових культур; розробка і запровадження у практику виробництва нових сортів та гібридів культур кормового призначення; збільшення обсягів виробництва збалансованих комбікормів для годівлі різних статей-вікових груп великої рогатої худоби; зниження рівня втрат та підвищення якості кормових раціонів; підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення аграрних товаровиробників тощо.

Список використаних джерел

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт ; пер. с англ. А.Н. Нестеренко. – М.: Начала, 1997. – С. 17.
2. Черевко Г.В. Економіка підприємств: навч. посіб. / Г.В. Черевко, Ф.В. Горбонос. – Львів: Апріорі, 2004. – 384 с.
3. Ібатулін І.І. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин / І.І. Ібатулін, Ю.О. Панасенко. – К.: Вища освіта, 2003. – 432 с.
4. Павловська Л.Д. Інноваційна складова зростання ефективності кормовиробництва: монографія / Л.Д. Павловська, І.Ф. Грабчук. – Житомир: Полісся, 2012. – 314 с.